

2. Які зміни у перекладацькій діяльності Росії сталися у XVII-XVIII столітті?
3. Розкажіть про перекладацьку діяльність Росії у XIX-XX ст.
4. Опишіть внесок у перекладацьку діяльність Агатанела Кримського, М. Рильського, М. Бажана.
5. Розкажіть про діячів «Розстріляного Відродження».
6. Опишіть доробок українських перекладачів у період к. 1940-х початку 1950-х р.р.
7. Розкажіть про діяльність українських перекладачів у роки «відлиги» 1950-1960- х рр.
8. Розкажіть про сучасних українських перекладачів (повоєнні роки і сьогодення).

Тема 5. ВИДИ ПЕРЕКЛАДУ.

План

1. *Усний послідовний переклад.*
2. *Синхронний переклад.*
3. *Переклад з аркуша.*
4. *Комунальний переклад.*
5. *Письмовий переклад.*
6. *Машинний переклад.*
7. *Комплексна класифікація типів перекладу.*

1. Усний послідовний переклад

Усний послідовний переклад - це такий вид перекладу, в якому людство потребує найбільше; мабуть, така ситуація збережеться і в майбутньому. Перекладач перекладає на слух 1-2 фрази або трохи більший фрагмент усного тексту, який вимовляє оратор (або співрозмовник), причому відразу після того, як ці кілька фраз вимовлені. Такий вид перекладу часто називають абзацний-фразовим перекладом. Найчастіше перекладач знаходиться безпосередньо поряд з промовистою, тому може бачити його міміку і жестикуляцію, що

допомагає правильно зрозуміти сенс сказаного. Однак іноді перекладач знаходиться поза полем зору аудиторії, в кабіні або за сценою, і сприймає мову через навушники; і в цьому випадку можливість спостерігати оратора хоча б здалеку дуже важлива. Завдання усного перекладача, який перекладає послідовно, полягає в тому, щоб запам'ятати сенс значного фрагмента тексту і потім відтворити його на іншій мові, зберігаючи не тільки пізнавальну інформацію, а й по можливості стиль оратора, а також емоційну інформацію. Ті емоції, які оратор вкладає в свою промову. Отже, такого перекладачеві необхідно мати розвинену пам'ять, вміння на ходу орієнтуватися в стилі, володіти деякими акторськими даними. До обов'язкових вимог в усному перекладі відноситься його висока швидкість. В середньому ця швидкість повинна перебувати у верхньої межі швидкості сприйняття усного мовлення. Якщо оратор говорить швидко, вона повинна бути дорівнює мови оратора, якщо він говорить повільно, перекладач зобов'язаний говорити при перекладі значно швидше, ніж оратор. Паузи між промовою оратора і промовою перекладача повинні бути зведені до мінімуму.

Найпростіший для перекладача варіант послідовного перекладу - це переклад офіційної доповіді, повідомлення або мови. У цьому випадку, як правило, заздалегідь можна отримати текст всієї доповіді або хоча б дізнатися його тему. Перекладач має можливість вивчити текст доповіді, ознайомитися зі спеціальною літературою по темі, скласти «тезаурус» - списки слів по темі з відповідниками. Однак і в цьому випадку перекладач не застрахований від несподіванок, тому що оратор може під час виступу скоротити або розширити текст своєї доповіді, ухилитися від теми або навіть повністю змінити її. Тому усному перекладачу необхідно мати навик психологічної готовності до самого несподіваного повороту подій при перекладі. Найбільш непередбачуваний характер має зміст дискусії, яку доводиться перекладати практично на будь-якій конференції. Неважливо, в офіційній або в неформальній обстановці вона відбувається, головне, що, крім загальної заявленої проблеми, перекладачеві невідомі ані зміст виступів конкретних учасників, ані суть можливих проблем, які можуть бути підняті в ході дискусії. Крім того, під час переговорів можуть спалахувати конфлікти. Тому перекладач повинен бути досконально ознайомлений з правилами професійної етики, чітко знати, як йому поводитися, що робити і що перекладати в конфліктній ситуації.

Усний послідовний переклад може бути одностороннім і двостороннім. Односторонній переклад передбачає, що даний перекладач перекладає тільки з іноземної мови на рідну, а з рідної мови

на іноземну перекладає інший (як правило, носій мови перекладу). У сучасній міжнародній перекладацькій практиці цей варіант вважається пріоритетним. Двосторонній переклад означає ситуацію, коли один і той же перекладач перекладає всі виступи і з іноземної мови на рідну, і з рідної на іноземну.

Відзначимо, що якість перекладу з рідної мови на іноземну та якість перекладу з іноземної мови на рідну трохи відрізняються. При перекладі з іноземної мови на рідну підсумковий (перекладний) текст виходить більш зв'язним, єдиним, правильним, ніж при перекладі на іноземну мову. Проте не виключені помилки і непорозуміння на етапі сприйняття вихідного тексту іноземною мовою, оскільки при найвищому рівні знання іноземної мови все ж таки, сприймається він не так повно і надійно, як рідною. Навпаки, при перекладі з рідної мови іноземною проблем при сприйнятті не виникає (вони можливі тільки у випадках поганої чутності, дефектів мовлення у оратора і тому подібних суб'єктивних причин); але в перекладеному тексті можливі різного роду помилки: граматичні, стилістичні, лексичні. Багато перекладачів, і досвідчених, і початківців, відзначають, що іноземною мовою їм перекладати легше, ніж на рідною. Це суперечить існуючій у середовищі непрофесіоналів практиці про складнощі перекладу: зазвичай вважається, що рідною мовою перекладати легше. Парадокс пояснюється просто. По-перше, повнота сприйняття - важлива основа для повноцінного перекладу. Однак і в цьому випадку перекладач не застрахований від несподіванок, тому що оратор може під час виступу скоротити або розширити текст своєї доповіді, ухилитися від теми або навіть повністю змінити її. За цього усному перекладачу необхідно мати навик психологічної готовності до самого несподіваного повороту подій при перекладі.

Найбільш непередбачуваний характер має зміст дискусії, яку доводиться перекладати практично на будь-якій конференції. Неважливо, в офіційній або в неформальній обстановці вона відбувається, головне, що, крім загальної заявленої проблеми, перекладачеві не відомі ані зміст виступів конкретних учасників, ані суть можливих проблем, які можуть бути підняті в ході дискусії. Крім того, під час переговорів можуть спалахувати конфлікти. Тому перекладач повинен бути досконально ознайомлений із правилами професійної етики, чітко знати, як йому поводитися, що робити і що перекладати в конфліктній ситуації.

Важливою професійною якістю усного перекладача є знання літературної норми мови оригіналу і мови перекладу, оскільки тексти усних виступів, як правило, тримаються в рамках усного варіанту

літературної норми. Рідкісні випадки, коли в усному мовленні необхідне застосування функціональних доміант якогось іншого стилю. Це, скажімо, поховальна, траурна мова, де домінує високий стиль. Усна літературна норма, на відміну від письмової, має деякі риси усної розмовної мови. З них найбільш частотних дві: емоційний порядок слів і наявність фразеологізмів.

Текст усного послідовного перекладу, як правило, ніде не фіксується, оскільки він необхідний тільки в момент мовного контакту. Однак іноді його записують на магнітофон або, рідше, стенографують, скажімо, з метою створення письмових текстів матеріалів конференції. Основою для створення письмових текстів чи отримання конкретної інформації можуть служити також скорочені записи в блокноті перекладача.

2. Синхронний переклад

При синхронному перекладі текст перекладається майже одночасно з його проголошенням (з невеликим відставанням). Оскільки він вимагає від перекладача навички одночасно слухати, розуміти, перекладати і говорити, цей вид перекладу загально визнано вважається найскладнішим. Відомий перекладач Г. Е. Мирам навіть назвав його «психофізіологічної аномалією як професії». Однак усні перекладачі-професіонали, як правило, не погоджуються з таким поданням, ставлячи на перше місце за ступенем складності і витрат сил все-таки послідовний переклад. Дійсно, необхідність одночасно слухати і говорити вимагає від людини особливої натренованості, оскільки з природного мовного досвіду не слід. Але нам всім знайома життєва ситуація, коли під час дискусії, під час обговорення будь-яких проблем говорить одночасно кілька людей і доводиться говорити самому, одночасно прислухаючись до того, що говорять інші. Іноді це непогано виходить. Може бути, ваша мова, якщо ви одночасно ще й слухаєте, позбавляється частки яскравості та оригінальності, але вона цілком можлива. Отже, до психофізіологічних аномалій такий варіант користування промовою віднести не можна, але він, безумовно, вимагає крайньої напруги сил. При синхронному перекладі перекладач знаходиться в ізольованій кабіні і оратора бачить або видали через спеціальне вікно, або на екрані монітора, а чує його мова через навушники. Оскільки переклад транслюється в зал також через навушники, якими забезпечено кожне крісло в конференц-залі, особливо важливо зберігати чистоту ефіру, не допускати сторонніх шумів, розмов, покашлювань, так званого ефірного «сміття». Ще більшого

значення, ніж при послідовному перекладі, набуває чистота мовлення перекладача, його дикція, артикуляційна правильність усного мовлення, відсутність слів-паразитів. Також чистим, «поставленим» повинен бути і тембр голосу. Неминуча небезпека при синхронному перекладі – перенапруження голосу, оскільки швидкість мови, як правило, вище нормальної за рахунок відсутності пауз.

Важлива також інтонаційна культура синхронного перекладача. Інтонації його перекладу повинні бути рівними, що не агресивними, але впевненими, переконливими – це найбільш «комфортне» поєднання для слухачів.

Синхронні перекладачі працюють в парах, змінюючись кожні 10-20 хвилин. Перекладач, змінившись, продовжує стежити за промовою оратора і використовує вільний час, наводячи необхідні довідки по словниках і матеріалами конференції, а якщо треба, то і допомагає своєму напарникові. Синхронний переклад здійснюється за дуже коротким сегментам тексту, які і служать в даному випадку мінімальними одиницями перекладу, тому провідним навиком при цьому виді перекладу, що допомагає забезпечити його еквівалентність, є навичка прогнозування. Помилки перекладач намагається виправити, вводячи коригуючу інформацію в своє подальше мовлення, і на це витрачається деякий час. Разом з тим перекладачеві в жодному разі не можна відстати від оратора, інакше він втратить сенс інформації, яка передається. Такий часовий пресинг змушує синхронного перекладача стискати, компресувати свою промову, вибирати найбільш короткі слова і найбільш компактні мовленнєві звороти, а також залишати другорядну, на його погляд, інформацію. Таким чином, при синхронному перекладі насамперед задіяні аналітичні та мовні навички та меншою мірою пам'ять. Як і при послідовному перекладі, перекладачеві необхідно мати колосальний обсяг лексики в активному запасі.

В середньому ораторський текст, який доводиться перекладати синхроністові, це вимова в досить швидкому темпі (оскільки майже завжди на офіційних заходах існує регламент) усний монолог оратора на рідному для нього мовою по заготовленим текстом (рідше без заготовок). Однак бувають і ускладнюють обставини.

Ускладнює переклад також акцент оратора і неправильність його мови, якщо він береться вимовляти доповідь на нерідній для себе, наприклад англійською, мовою. Відомі складності, які викликає англійська мова японців, індійців, шведів. Специфіка їх рідних мов накладає спотворює відбиток на їх англійська. Перш за все це позначається на вимові, яке ускладнює сприйняття їх мови

перекладачем. У скрутні умови може поставити перекладача і швидке зчитування оратором письмових цитат (наприклад, текстів законів) або читання вголос документів. Нарешті, специфічні завдання виникають перед синхроністом, якщо оратор говорить дуже повільно, робить великі паузи, повторюється. Виникає небезпека, що мова перекладача виявиться «рваною», з великими паузами, хто слухає втратить логіку міркувань і їм буде здаватися, що перекладач погано або не все перекладає. У цій ситуації перекладачеві доводиться брати на себе редагування тексту, крім того, йому необхідно чимось заповнювати паузи. Тут йому може знадобитися вміння, протилежне навичку компресії, а саме вміння «розгортати» текст, обираючи більш об'ємні мовні звороти, скажімо, замінюючи причетний оборот підрядним реченням.

Крім описаного, основного виду синхронного перекладу, існують ще два різновиди. Перша - це так званий шепітний синхрон. Перекладач знаходиться безпосередньо поряд з людиною або групою людей, для яких перекладає, і тихо, або пошепки, щоб не заважати іншим присутнім (за що і був в середовищі професіоналів прозваний «цвірінькають»), перекладає для них зміст промови оратора або учасника дискусії. Таке «персональне» обслуговування необхідно тоді, коли переважній більшості присутніх переклад не потрібен. Широко практикується він і в неофіційних випадках: наприклад, при відвідуванні театру, при перегляді телепередач іноземною мовою. «Шептун» працює в дуже складних умовах, часто в обстановці непередбачуваних перешкод (гучне чуже мовлення, музика, питання і висловлювання з боку клієнта), але і вимоги до його перекладу набагато скромніше, ніж до перекладача конференц-синхроніста.

3. Переклад з аркуша

Переклад з аркуша здається багатьом одним з найлегших видів усного перекладу. Однак це лише зовнішнє враження. Перекладу з аркуша навчають у всіх великих перекладацьких навчальних закладах, і це навчання триває чималий термін. У чому ж його складність? Перекладачеві необхідно без підготовки (або з дуже невеликою підготовкою в кілька хвилин) перекласти письмовий текст вголос, як би «зчитуючи» його з листа. Здавалося б, все дуже просто. Пам'ять напружувати не треба, письмова опора завжди перед очима. Однак, на відміну від письмового перекладача, перекладач з листа не може повноцінно спиратися на весь текст. Він повинен володіти вмінням швидко, за кількома ознаками визначити тип тексту, його стилістичну

специфіку, суть проблеми, про яку йшлося в тексті, тематику і область знань. Навіть в найлегшому випадку, якщо потрібно перевести діловий лист, текст може бути ускладнений термінологією, специфічними зворотами. У більш складних випадках з аркушу доводиться перекладати резолюції, декларації, маніфести, тобто документи, що мають правовий статус і вимагають особливої точності при перекладі.

4. Комунальний переклад

Такий переклад здійснюється переважно в медичних і адміністративних закладах. І особливість його не в специфіці самого перекладу, а в специфіці позиції перекладача. Зрозуміло, усні перекладачі і раніше за необхідності перекладали в суді, в РАГСІ, в лікарні, у в'язниці та ін. Їх завдання, як завжди, полягає в тому, щоб забезпечити міжмовної контакт. Однак лише останнім часом стало зрозуміло, що подолання міжмовного бар'єру недостатньо. Для забезпечення повної рівноправності, повної правової інтеграції іноземного громадянина, який не володіє мовою країни, систему її законів, правил і цінностей, необхідно подолання також і міжкультурного бар'єру. Інакше неминучі численні непорозуміння.

Місія комунального перекладача полягає в тому, щоб полегшити іноземному громадянину контакт з владою. Для цього потрібні глибокі знання культури та соціальної специфіки народів і країн, що представляють обидві мови, а також соціальної та особистісної психології. На відміну від більшості усних перекладачів, комунальному перекладачеві доводиться мати справу з усним мовленням, далекій від офіційної, з діалектами і просторіччям. Одночасно він повинен володіти мовою суду, медицини, мовою офіційних установ. Більшою мірою, ніж конференц-перекладачеві, йому необхідна витримка у стресових ситуаціях. На закінчення відзначимо, що усний переклад у всіх своїх різновидах виконується в обстановці гострого дефіциту часу, а тому, крім знань і професійних умінь, вимагає величезної витримки і психологічної стійкості. Саме ці якості усні перекладачі ставлять на перше місце, коли мова заходить про їх професію.

5. Письмовий переклад

Письмові перекладачі іноді спеціалізуються на текстах певного типу. В першу чергу, це стосується текстів, які мають правовий статус. Тому нотаріальні перекладачі, судові перекладачі мають особливий сертифікат, що підтверджує їх повноваження, і власну іменну печатку.

Штатні перекладачі в фірмах, на підприємствах, в конструкторських бюро спеціалізуються на тій області техніки і виробництва, якими займаються їх фірми. Особливу категорію становлять перекладачі художньої літератури. Це зазвичай люди з високим творчим потенціалом, письменницькими здібностями та широкою філологічною освіченістю. Разом з тим варто відзначити, що сучасна потреба в письмових перекладних текстах в світі настільки велика і різностороння, що більшості перекладачів доводиться бути фахівцями широкого профілю та перекладати тексти різного типу і різної тематики. Гнучкість, швидке переключення і звичка постійно вбирати нове допомагають сучасним перекладачам швидко освоїти будь-який текст. Закінчивши переклад, перекладач звіряє, править і редагує власний текст, потім оформлює і передає замовнику. Якщо текст призначений для публікації, то після перекладача (але в контакті з ним) над текстом працюють редактори і коректори. Від усного перекладу письмовий переклад докорінно відрізняється відсутністю дефіциту часу. Письмовий переклад не ставить перекладача в жорсткі тимчасові рамки і забезпечує найвищий рівень еквівалентності по відношенню до оригіналу. Правда, відсутність дефіциту часу може бути досить умовною. Велика частина перекладів в наші дні виконується в терміновому режимі. Виняток, як правило, становить художній (літературний) переклад, тобто переклад художніх творів.

6. Машинний переклад

Машинний, а точніше, комп'ютерний переклад – це також письмовий переклад, оскільки в результаті ми отримуємо письмовий текст. Однак здійснює його НЕ перекладач, а особлива комп'ютерна програма. Сучасні комп'ютерні програми перекладу досить досконалі, але вони досі не можуть вирішити найскладнішу задачу процесу перекладу: вибір контекстуально необхідного варіанту, який в кожному тексті зумовлений багатьма причинами. В даний час результат цього виду перекладу може бути використаний як чорновий варіант майбутнього тексту, який буде редагувати перекладач, а також як засіб, щоб в ситуації відсутності перекладача отримати загальне уявлення про тему і зміст тексту. Ще більш складну задачу представляє переклад усного тексту за допомогою комп'ютерних програм, так як проблема розпізнавання усного мовлення знаходиться лише на початковому етапі свого вирішення. Досі непереборною перешкодою є індивідуальне

забарвлення звучання сегмента мови – в будь-якій мові така мова погано формалізується.

8. Комплексна типологія видів перекладу

Системний аналіз перекладацької практики і теорії дозволяє побудувати єдину типологію перекладів, що узагальнює різні сторони підготовки, виконання, презентації і функціонування перекладу і співвідноситься з іншими основними компонентами перекладацької діяльності. Типологізація перекладів здійснюється за наступними параметрами:

1. За співвідношенням типів мови перекладу і мови оригіналу;
2. За характером суб'єкту перекладацької діяльності і його відношенням до автору тексту, що перекладається;
3. За типом перекладацької сегментації і способом переробки перекладацького матеріалу;
4. За формою презентації тексту перекладу і тексту оригіналу;
5. За характером відповідності тексту перекладу тексту оригіналу;
6. За жанрово-стильовими особливостями і жанровою приналежністю перекладного матеріалу;
7. За повнотою і типом передачі смислового змісту оригіналу;
8. За основними функціями;
9. За первинністю тексту-оригіналу;
10. За типом адекватності.

Переклади, що виділяються за співвідношенням типів мови перекладу і мови оригіналу : внутрішньомовний переклад-тлумачення словесних знаків за допомогою знаків тієї ж мови :

- *діахронічний (історичний) переклад* (переклад на сучасну мову історичного тексту, написаного мовою попередньої епохи);
- *транспозиція* (переклад тексту одного жанру функціонального стилю в інший жанр функціонального стилю).
- *міжмовний переклад* – перетворення повідомлення, вираженого засобами будь-якої однієї знакової системи, в повідомлення, виражене засобами іншої знакової системи :
- *бінарний переклад* (переклад з однієї прадавньої мови на іншу);
- *інтерсеміотичний переклад* (переклад з природньої мови на штучну чи навпаки);

- *трансмутація* (переклад з будь-якої штучної мови на іншу штучну мову).

Переклади, що розрізняються за загальною характеристикою суб'єкта перекладацької діяльності і за його відношенням до автора перекладацького тексту :

- *традиційний переклад* – переклад, виконаний людиною;
- *переклад, виконаний перекладачем, що не є одночасно автором перекладного тексту* ;
- *авторський* (автопереклад) переклад, виконаний автором оригінального тексту ;
- *авторизований переклад* (переклад оригінального тексту, апробований автором).
- *машинний* (автоматичний) переклад – переклад, виконаний за допомогою комп'ютерної програми;
- *змішаний переклад* – переклад з використанням значної частки традиційної (чи машинної) переробки тексту.

Переклади, зроблені за типом перекладацької сегментації тексту і одиниць перекладу, що були використані:

- *поморфемний переклад* – переклад, виконаний на рівні окремих морфем не звертаючи уваги на їхні структурні зв'язки;
- *літерний переклад* – переклад, виконаний на рівні окремих слів не звертаючи уваги на смислові, синтаксичні і стилістичні зв'язки між словами;
- *фразовий переклад* – переклад, виконаний на рівні окремих речень або фраз, перекладених послідовно одне за іншим;
- *абзацно-фразовий переклад* – переклад, який здійснений на рівні окремих речень або абзаців, перекладених послідовно одне за іншим;
- *суцільно текстовий переклад* – переклад цілого тексту, не виділяючи окремі слова, речення або абзаци в окремі одиниці перекладу.

Переклади, виділені за ознакою форми презентації тексту – перекладу і тексту-оригіналу.

Письмовий переклад – переклад, виконаний в писемній формі:

- *письмовий переклад писемного тексту* (переклад письмового тексту, виконаний у писемній формі);
- *письмовий переклад усного тексту* (переклад усного тексту, виконаний у писемній формі).

Усний переклад-переклад, виконаний в усній формі:

- усний переклад усного тексту (переклад усного тексту, виконаний в усній формі);
- *синхронний переклад* (усний переклад, здійснений практично одночасно з виголошенням тексту-оригіналу);
- *послідовний переклад* (різновид усного перекладу, здійсненого після прослуховування певної одиниці тексту, в паузах між цими одиницями);
- *односторонній переклад* (усний переклад, здійснений тільки в одному напрямку, тобто з однієї мови на будь-яку іншу мову);
- *двосторонній переклад* (послідовний усний переклад розмови, здійснений з однієї мови на іншу і навпаки);
- *усний переклад письмового тексту* (переклад письмового тексту, виконаний в усній формі);

Переклади, виділені за ознакою характеру і якості відповідності тексту перекладу тексту-оригіналу:

- *вільний переклад* (переклад, що відтворює основну інформацію оригіналу з можливими відхиленнями – додаваннями, пропусками і т. п.; здійснюється на рівні тексту, тому для нього категорії еквівалентності мовних одиниць виявляються не релевантними);
- *інтерпретація* (від перекладу, що базується на звертанні до немовних видів діяльності, на відміну від власне перекладу, здійсненого за заданими правилами переходу від засобів вираження, що належать іншій мовній системі);
- *адекватний переклад* (переклад, що відповідає оригіналу і виражає ту ж комунікативну мету, що й оригінал);
- *точний (правильний) переклад* (переклад, що характеризується семантичною точністю, тобто є семантичне повно і правильно переданим планом змісту оригіналу);
- *автентичний переклад* (переклад офіційного документа, що має однакову юридичну чинність з оригіналом; відповідно до міжнародного права текст умови може бути зробленим і прийнятим на одній мові, але його автентичність встановлюється на двох і більше мовах);
- *завірений переклад* (переклад, відповідність якого оригіналу підтверджується юридичне).

Переклади, які виділяються за ознакою жанрово-стилістичної характеристики перекладного матеріалу і жанрової приналежності:

- *науково-технічний переклад* (переклад науково-технічних текстів і документації);
- *суспільно-політичний переклад* (переклад суспільно-політичних текстів);
- *художній переклад* (переклад художніх текстів);
- *військовий переклад* (переклад текстів з військової тематики);
- *юридичний переклад* (переклад текстів юридичного характеру);
- *побутовий переклад* (переклад текстів розмовно-побутового характеру).

Переклади, що виділяються за ознаками повноти і способу передачі смислового змісту оригіналу :

- повний переклад – переклад, що передає смисловий зміст оригіналу без пропусків і скорочень.
- неповний переклад – переклад, що передає смисловий зміст оригіналу з пропусками і скороченнями:
- *скорочений переклад* (переклад, що передає смисловий зміст тексту в згорнутому вигляді , тобто із скороченнями);
- *фрагментарний переклад* (переклад не цілого тексту, а лише окремого уривка);
- *аспектний переклад* (переклад лише частини тексту відповідно до будь-якої заданої ознаки (аспекту);
- *анотаційний переклад* (переклад, у якому відображаються лише головні тема, предмет і призначення перекладного тексту);
- *реферативний переклад* (переклад, у якому містяться досить докладна інформація про документ, який реферують – його призначення, тематика, методи дослідження, отримані результати).

Переклади, виконані за ознакою основної прагматичної функції:

- *практичний переклад* – переклад, призначений для практичного використання як джерело інформації;
- *робочий (інформаційний) переклад* (невідредагований переклад, в основному придатний для практичного використання, але не оформлений для публікації);
- *консультативний переклад* (вид інформаційного перекладу, здійснюється зазвичай в усній формі, включає елементи анотування, реферування і вибіркового перекладу з аркуша, виконується, як правило, у присутності замовника, що відразу уточнює аспекти змісту тексту-оригіналу, які його цікавлять);

- *виданий (друкований) переклад* – письмовий переклад, тиражований за допомогою засобів масового розмноження і призначений для широкого поширення;
- *опублікований переклад* (практичний чи навчальний переклад, тиражований за допомогою засобів масового розмноження);
- *навчальний переклад* – переклад, який використовують у навчальному процесі для підготовки перекладачів або як один з прийомів навчання іноземної мови;
- *експериментальний переклад* – переклад, виконаний з дослідницькою метою;
- *еталонний переклад* – зразковий переклад, який використовують для порівняння з перекладом, що виконують.

Переклади, що виділяються за ознакою первинності / непервинності тексту-оригіналу:

- *прямий (первинний, безпосередній) переклад* – переклад, виконаний безпосередньо з оригіналу;
- *непрямий (вторинний, непрямий) переклад* – переклад, здійснений не безпосередньо з тексту-оригіналу, а з його перекладу на яку-небудь іншу мову;
- *зворотній переклад* – експериментальний чи навчальний переклад уже тексту на вихідну мову.

Переклади, що виділяються за типом адекватності:

- *стилістично адекватний переклад-семантичне повний і точний і стилістично еквівалентний переклад* що відповідає функціонально-стилістичним нормам мови перекладу;
- *прагматично (функціонально) адекватний переклад* – переклад, що правильно передає основну (домінуючу) комунікативну функцію оригіналу;
- *дезиративно адекватний переклад* – переклад, повно і правильно відповідає на інформаційний запит споживача і не обов'язково передає повний смисловий зміст і основу комунікативну функцію оригіналу.

?

Питання для самоконтролю:

1. На які групи поділяють види перекладу?
2. У чому полягає специфіка усного послідовного перекладу?
3. Що таке комунальний переклад і чому він отримав таку назву?
4. Змодельуйте ситуацію синхронного перекладу.